

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

28 avril 2011

ÉCHANGE DE VUES

sur l'entretien du premier ministre
avec le Prince Laurent

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE L'INTÉRIEUR, DES AFFAIRES GÉNÉRALES
ET DE LA FONCTION PUBLIQUE
PAR
M. **Eric JADOT**

SOMMAIRE

Pages

I. Exposé du premier ministre, M. Yves Leterme	3
II. Questions des membres	5
III. Réponse du premier ministre, M. Yves Leterme...	15
IV. Répliques des membres.....	17

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

28 april 2011

GEDACHTEWISSELING

over het onderhoud van de eerste minister
met Prins Laurent

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE BINNENLANDSE ZAKEN, DE ALGEMENE
ZAKEN EN HET OPENBAAR AMBT
UITGEBRACHT DOOR
DE HEER **Eric JADOT**

INHOUD

Blz.

I. Uiteenzetting door de eerste minister, de heer Yves Leterme.....	3
II. Vragen van de leden	5
III. Antwoorden van de eerste minister, de heer Yves Leterme.....	15
IV. Replieken van de leden.....	17

**Composition de la commission à la date de dépôt du rapport/
Samenstelling van de commissie op de datum van indiening van het verslag**
Président/Voorzitter: Ben Weyts

A. — Titulaires / Vaste leden:

N-VA	Koenraad Degroote, Sarah Smeyers, Jan Van Esbroeck, Ben Weyts
PS	Laurent Devin, André Frédéric, Rachid Madrane, Eric Thiébaut
MR	Philippe Collard, Jacqueline Galant
CD&V	Leen Dierick, N
sp.a	Peter Vanvelthoven
Ecolo-Groen!	Eric Jadot
Open Vld	Bart Somers
VB	Filip De Man
cdH	Myriam Delacroix-Rolin

B. — Suppléants / Plaatsvervangers:

Siegfried Bracke, Daphné Dumery, Theo Francken, Bert Maertens, Kristien Van Vaerenbergh
Philippe Blanchart, Guy Coëme, Alain Mathot, Patrick Moriau, Özlen Özen
Corinne De Permentier, Denis Ducarme, Damien Thiéry
Nahima Lanjri, Jef Van den Bergh, N
Karin Temmerman, Myriam Vanlerberghe
Eva Brems, Zoé Genot
Sabien Lahaye-Battheu, Gwendolyn Rutten
Annick Ponthier, Tanguy Veys
Josy Arens, Christophe Bastin

C. — Membre sans voix délibérative / Niet-stemgerechtigd lid:

INDEP	Laurent Louis
-------	---------------

N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	:	Parti Socialiste
MR	:	Mouvement Réformateur
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
sp.a	:	socialistische partij anders
Ecolo-Groen!	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
VB	:	Vlaams Belang
cdH	:	centre démocrate Humaniste
LDD	:	Lijst Dedecker
INDEP-ONAFH	:	Indépendant - Onafhankelijk

Abbréviations dans la numérotation des publications:

DOC 53 0000/000:	Document parlementaire de la 53 ^{ème} législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA:	Questions et Réponses écrites
CRIV:	Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)
CRABV:	Compte Rendu Analytique (couverture bleue)
CRIV:	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)
PLEN:	Séance plénière
COM:	Réunion de commission
MOT:	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Afkortingen bij de nummering van de publicaties:

DOC 53 0000/000:	Parlementair document van de 53 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA:	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV:	Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)
CRABV:	Beknopt Verslag (blauwe kaft)
CRIV:	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)
PLEN:	Plenum
COM:	Commissievergadering
MOT:	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes:
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be
e-mail : publications@lachambre.be

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen:
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.dekamer.be
e-mail : publicaties@dekamer.be

MESDAMES, MESSIEURS,

Lors de sa réunion du 13 avril 2011, votre commission a entendu un exposé du premier ministre sur son entretien avec le Prince Laurent. Un échange de vues a suivi cet exposé.

Une synthèse du courrier du Prince Laurent adressé au premier ministre en date du 9 avril 2011 ainsi qu'un document reprenant la structure de la Fondation "*Global Renewable energy & Conservation Trust*" ont été distribués aux membres lors de cette réunion.

I. — EXPOSÉ DU PREMIER MINISTRE, M. YVES LETERME

M. Yves Leterme, premier ministre, rappelle que le 31 mars 2011, il avait annoncé à la tribune de la Chambre qu'il aurait une conversation avec le Prince Laurent. Cette conversation de plus de deux heures a eu lieu vendredi dernier. Le Prince a précisé la nature de ses actions récentes à l'étranger ainsi qu'au sein de la Fondation privée "*Global Renewable energy & Conservation Trust*" (GRECT). Il a, pour sa part, rappelé au Prince Laurent que son statut de Prince de Belgique lui impose des obligations et des devoirs au même titre qu'il lui confère des droits attribués par le Parlement depuis 2001. Il n'est évidemment pas question d'interdire au Prince toute activité, bien au contraire. Le Prince a insisté sur sa volonté d'être utile et au service de ses compatriotes. Le Prince a été sensible à ses remarques qui ont pris la forme d'un rappel de certaines règles qui permettront d'encadrer ses futures activités. De cette conversation, est résulté un courrier personnel du Prince qu'il lui a adressé le 9 avril 2011 par lequel le Prince prend une série d'engagements.

Afin d'informer le Parlement de la manière la plus transparente, le premier ministre transmet aux membres une synthèse de ce courrier et donne lecture de celui-ci.

"Donnant suite à votre réponse faite au Parlement le 31 mars 2011 concernant mes obligations en tant que Prince de Belgique, je tiens à vous faire savoir que

1) je m'engage pour tout déplacement à l'étranger qui implique des contacts avec des personnalités politiques ou qui comporte une perspective de projet de développement avec d'autres partenaires, à consulter préalablement le Ministre des Affaires Étrangères sur

DAMES EN HEREN,

Op haar vergadering van 13 april 2011 heeft uw commissie geluisterd naar een uiteenzetting van de eerste minister over diens onderhoud met prins Laurent, waarna een gedachtewisseling volgde.

Tijdens die vergadering hebben de leden een samenvatting ontvangen van de brief die prins Laurent op 9 april 2011 aan de eerste minister heeft gericht, alsook een document met de structuur van de Stichting "*Global Renewable Energy & Conservation Trust*".

I. — UITEENZETTING DOOR DE EERSTE MINISTER, DE HEER YVES LETERME

De heer Yves Leterme, eerste minister, herinnert eraan dat hij op 31 maart 2011 op het spreekgestoelte van de Kamer had aangekondigd dat hij een gesprek zou hebben met prins Laurent. Dat gesprek van meer dan twee uur heeft afgelopen vrijdag plaatsgevonden. De prins heeft de aard van zijn recente reizen naar het buitenland en zijn handelingen binnen het raam van de private Stichting "*Global Renewable Energy & Conservation Trust*" (GRECT) toegelicht. De eerste minister van zijn kant heeft prins Laurent eraan herinnerd dat zijn status van Prins van België hem bepaalde verplichtingen en taken oplegt, zoals hij hem ook bepaalde rechten verleent, waarvan een aantal door het Parlement zijn verleend in 2001. Uiteraard is het niet de bedoeling de prins elke activiteit te ontzeggen, integendeel. De prins heeft onderstreept dat hij van nut wil zijn en ten dienste wil staan van zijn landgenoten. De prins had oren naar de opmerkingen van de eerste minister, die onder meer heeft gewezen op bepaalde regels aan de hand waarvan de toekomstige handelingen van de prins kunnen worden afgebakend. Het resultaat van dat gesprek was uiteindelijk een persoonlijke brief die de prins op zaterdag 9 april 2011 aan de eerste minister heeft gericht en waarin hij een reeks verbintenissen aangaat.

Met het oog op volledige transparantie ten overstaan van het Parlement bezorgt de eerste minister de leden een samenvatting van die brief, die hij vervolgens voorleest:

"Naar aanleiding van het antwoord dat u op 31 maart 2011 in het Parlement hebt gegeven over mijn verplichtingen als Prins van België, deel ik u het volgende mee:

1) ik verbind mij ertoe om voor elke reis naar het buitenland die contacten inhoudt met politieke prominenten of die een perspectief inhoudt op een ontwikkelingsproject met andere partners, vooraf de minister van Buitenlandse Zaken te consulteren over de inhoud

le contenu et l'opportunité d'un tel déplacement, et à suivre scrupuleusement l'avis qui m'est donné. Ceci vaut également pour tout contact programmé avec des officiels étrangers en Belgique, qui se prendraient en dehors de mes fonctions de représentation;

2) je m'engage, en dehors de mes fonctions de représentation et de mes activités au sein de la Fondation Prince Laurent, à situer toute activité en Belgique ou à l'étranger dans le cadre exclusif de la Fondation "Global Renewable energy & Conservation Trust" (GRECT) dont l'objet social est la promotion internationale de projets de gestion d'environnement, l'intégration des technologies d'énergies renouvelables et de l'efficacité énergétique, et la préservation du patrimoine immobilier liée à la réduction de l'empreinte écologique. La Fondation vérifiera préalablement auprès des services du Premier Ministre la conformité de ses projets de convention avec l'objet social du GRECT en vue d'en assurer la parfaite transparence;

3) je suis conscient et j'accepte qu'un manquement à l'une de ces deux règles conduira automatiquement le Gouvernement à proposer au Parlement le retrait de ma dotation.

Conformément à mon devoir de réserve, de retenue et de neutralité, en tant que membre de la famille Royale de Belgique, je m'engage naturellement aussi à m'abstenir de toute action qui puisse enclencher des polémiques, constituer des attaques personnelles, ou porter atteinte aux valeurs de l'institution."

Tel est l'engagement unilatéral du Prince que le premier ministre a reçu. Cet engagement correspond littéralement à ce qu'il lui avait communiqué lors de son entretien de vendredi dernier. Il estime que de la sorte, ce qu'il avait annoncé à la tribune de la Chambre, a été entièrement exécuté. Dans ce cadre, le Prince peut continuer de se mettre au service de nobles causes. Il le fera dans toute la transparence et l'encadrement requis, en ce sens que ses déplacements à l'étranger seront soumis préalablement à l'avis du ministre des Affaires étrangères et que tout projet d'engagement à portée juridique sera soumis aux services du premier ministre.

Complémentairement à son entrevue avec le Prince, le premier ministre a reçu les présidents de la Chambre des représentants et du Sénat, MM. André Flahaut et Danny Pieters. Il leur a fait rapport de son entrevue. En conclusion de cette rencontre, il a été décidé que les présidents vont travailler à l'élaboration d'une proposition de loi commune qui sera déposée dans les deux

en de opportunité van die reis en het advies dat mij gegeven wordt scrupuleus op te volgen. Hetzelfde geldt voor elke geplande ontmoeting met buitenlandse hoogwaardigheidsbekleders in België die zich afspeelt buiten mijn representatieve taken;

2) ik verbind mij ertoe om, afgezien van mijn representatieve taken en mijn activiteiten bij de Stichting Prins Laurent, elke handeling in België en in het buitenland exclusief uit te voeren binnen het kader van de Stichting "Global Renewable Energy & Conservation Trust" (GRECT), waarvan het maatschappelijk doel de internationale promotie van milieubeheerprojecten is, alsook de integratie van technologieën op het vlak van hernieuwbare energie en energie-efficiëntie, en het in stand houden van het onroerend patrimonium in het licht van de ecologische impact. Met het oog op volledige transparantie zal de Stichting vooraf de conformiteit van haar ontwerpovereenkomsten met dat maatschappelijk doel laten nagaan door de diensten van de Eerste minister;

3) ik ben er mij terdege van bewust en aanvaard ook dat het niet naleven van één van beide regels er automatisch toe zal leiden dat de regering de intrekking van mijn dotatie aan het Parlement voorstelt.

Conform mijn verplichting tot terughoudendheid, gereserveerdheid en neutraliteit als lid van de koninklijke familie verbind ik er mij vanzelfsprekend ook toe mij te onthouden van elke daad die polemieken kan uitlokken, een persoonlijke aanval kan betekenen of de waarde van de instelling kan schaden."

Die eenzijdige verbintenis heeft de eerste minister van de prins ontvangen. Die verbintenis stemt letterlijk overeen met wat de eerste minister de prins had gemeld bij hun ontmoeting afgelopen vrijdag. De eerste minister meent dan ook dat de stappen die hij op het spreekgestoelte van de Kamer had aangekondigd, aldus volledig ten uitvoer zijn gebracht. Binnen de uiteengezette krijtlijnen kan de prins zich verder ten dienste stellen van goede doelen. Hij zal dat doen met de nodige transparantie en omkadering, in die zin dat zijn reizen naar het buitenland vooraf zullen worden voorgelegd aan de minister van Buitenlandse Zaken en elke geplande verbintenis met een juridische draagwijdte zal worden voorgelegd aan de diensten van de eerste minister.

In de marge van zijn ontmoeting met de prins heeft de eerste minister de voorzitters van de Kamer van volksvertegenwoordigers en de Senaat ontvangen, de heren André Flahaut en Danny Pieters. Hij heeft bij hen verslag uitgebracht van zijn gesprek met de prins. Na afloop van die ontmoeting werd overeengekomen dat de voorzitters een gemeenschappelijk wetsvoorstel

assemblées afin de régler de façon plus structurelle le régime légal actuel des dotations.

En conclusion, le premier ministre est d'avis qu'une solution correcte a été apportée au problème qui a surgi. Le Parlement est maintenant totalement informé des initiatives prises. Il appartient dorénavant à la Chambre des représentants et au Sénat d'adopter les mesures structurelles en la matière

II. — QUESTIONS DES MEMBRES

M. Laurent Devin (PS) se réjouit de la réaction très prompte du premier ministre, de sa rencontre avec le Prince Laurent et du rapport qu'il en fait aux présidents de la Chambre et du Sénat et maintenant devant la commission. Les présentes propositions rencontrent l'accord de son groupe.

Le Prince Laurent a des droits et des devoirs qui sont non seulement liés à la dotation mais également au fait qu'il est membre de la famille royale et fils du Roi. À ce titre, il a un devoir de réserve important et une obligation de se soumettre à la ligne fixée par le gouvernement. Il n'est pas normal qu'il prenne le risque d'aller à l'encontre des positions officielles de la Belgique en développant ses propres réseaux. Le pays ne peut se permettre d'avoir une diplomatie parallèle. Certes, on peut comprendre qu'il s'engage à titre privé. Mais, en tant que Prince de Belgique, aucun de ses déplacements et de ses actes n'est jamais entièrement privé. Il n'y a toujours quelque part une dimension politique, du moins aux yeux de ses interlocuteurs. Aucune action diplomatique, de quelque nature que ce soit, ne peut donc être permise sans autorisation du gouvernement. Le premier ministre l'a rappelé aujourd'hui: le Prince Laurent s'y engage.

Concernant l'initiative des présidents de la Chambre et du Sénat qui fait suite à leur entretien avec le premier ministre, son groupe y est favorable. Cette initiative va permettre de cadrer l'octroi des dotations pour les membres de la famille royale. À ce propos, le membre souhaite savoir quand cette initiative va débiter. Il renvoie à ce propos aux résolutions qui ont déjà été adoptées en 2009. Interpellé par les citoyens qui sont d'avis que d'autres sujets méritent l'attention, l'orateur est d'avis qu'il est temps de trouver une solution qui ne suscite pas une crise de façon récurrente. Dès lors, la dotation doit être liée à des obligations très précises. Au cas où le Prince ne souhaite plus s'y soumettre, il faudra également être clair. M. Devin estime cependant

zullen uitwerken, dat in beide assemblees zal worden ingediend om de bestaande bij wet vastgelegde dotatieregeling structureel aan te passen.

Tot slot stelt de eerste minister dat het gerezen probleem correct werd afgehandeld. Het Parlement is nu volledig op de hoogte van de ondernomen stappen. De Kamer van volksvertegenwoordigers en de Senaat moeten nu passende structurele maatregelen uitwerken.

II. — VRAGEN VAN DE LEDEN

De heer Laurent Devin (PS) is verheugd over het prompte optreden van de eerste minister, over diens ontmoeting met prins Laurent en over het verslag dat hij daarover aan de Kamer- en de Senaatsvoorzitter en voor deze commissie heeft uitgebracht. Zijn fractie is tevreden over de voorgestelde afspraken.

Prins Laurent heeft rechten en plichten die niet alleen voortvloeien uit de dotatieregeling, maar ook uit zijn hoedanigheid van lid van de koninklijke familie en zoon van de Koning. Hij is derhalve in belangrijke mate genoopt tot terughoudendheid en moet zich schikken naar de richtlijnen die de regering uitvaardigt. Hij mag niet het risico nemen tegen de officiële standpunten van België in te gaan door eigen netwerken uit te bouwen. Het land kan zich geen parallelle diplomatie veroorloven. Uiteraard valt te begrijpen dat hij als privépersoon verbintenissen wil aangaan. Als Prins van België zijn zijn reizen of handelingen evenwel nooit helemaal privé. Er is altijd een politieke dimensie, tenminste in de ogen van zijn gesprekspartners. Geen enkele diplomatieke actie, van welke aard ook, mag dus worden ondernomen zonder dat de regering daarmee instemt. De eerste minister heeft vandaag bevestigd dat prins Laurent zich daartoe verbindt.

Het initiatief van de voorzitters van de Kamer van volksvertegenwoordigers en de Senaat waartoe na afloop van hun ontmoeting met de eerste minister werd besloten, draagt de goedkeuring weg van zijn fractie. Dankzij dat initiatief zullen de krijtlijnen van de dotatieregeling voor de leden van de koninklijke familie nader kunnen worden bepaald. In dat verband vraagt het lid wanneer van dat initiatief concreet werk zal worden gemaakt. Hij verwijst naar de resoluties die al in 2009 zijn aangenomen. De spreker, die er door burgers op wordt aangesproken dat andere onderwerpen belangrijker zijn, vindt dat het hoog tijd is een oplossing uit te werken waarbij het niet langer om de haverklap tot een crisis komt. De dotatie moet dan ook worden gekoppeld aan

que le message a été compris. Il ne reste plus à chacun qu'à assumer ses droits et ses responsabilités.

*
* *

M. Theo Francken (N-VA) soulève que le Prince Laurent bénéficie d'une dotation sans qu'il ne soit tenu de livrer une contreprestation, ce que d'aucuns lui reprochent. Or, il apparaît que celui-ci assume, en réalité, de nombreuses tâches et responsabilités, parmi lesquelles la fonction de sénateur de droit, voire celle de diplomate. Le souhait à présent émis que le Prince Laurent s'abstienne de toute activité témoigne d'un étrange changement.

Dans son courrier du 9 avril 2011, le Prince Laurent énonce qu'il s'engage à situer toute activité en Belgique ou à l'étranger dans le cadre exclusif de la Fondation GRECT. Or, tout ce qu'il a entrepris ces derniers temps semble s'inscrire dans ce cadre, vu que les entretiens avec les diplomates libyens à Bruxelles, de même que les pourparlers à Kinshasa, tendaient à promouvoir des projets écologiques. Un article de presse décrit le Prince Laurent comme une personne naïve, qui ne comprend pas ce qui lui arrive (*De Standaard*, "De prins heeft een beetje een messiascomplex", 9 avril 2011). Le Prince Laurent a-t-il compris que pour l'homme de la rue, les activités en question ne sont pas compatibles avec l'objet de la fondation et la fonction qu'il y occupe?

*
* *

Mme Jacqueline Galant (MR) relève tout d'abord les engagements pris par le Prince dans son courrier à la suite de son entretien avec le premier ministre. À cet égard, elle salue le travail effectué par ce dernier. Son initiative permet de mettre une fin à la présente polémique. Elle le félicite du bon aboutissement de cette conversation qui recadre les droits et les devoirs du Prince. Celle-ci trouvera un prolongement au Parlement par l'initiative que prendront les présidents de la Chambre et du Sénat. Son groupe est prêt à participer à la refondation du système des dotations. À ce propos, cette initiative peut partir des travaux accomplis par un groupe de travail au Sénat en 2009 pour les approfondir (Doc. Sénat 4-1335/1). Tout comme M. Devin, Mme Galant demande si un timing a été prévu pour cette initiative. Cette future proposition de loi permettra de

heel nauwkeurig omschreven verplichtingen. Mocht de prins die verbintenissen niet langer ter harte willen nemen, dan moet op een niet mis te verstane manier worden ingegrepen. De heer Devin meent evenwel dat de boodschap overgekomen is. Nu moet ieder zijn rechten en verantwoordelijkheden ter harte nemen.

*
* *

De heer Theo Francken (N-VA) geeft aan dat prins Laurent een dotatie ontvangt zonder een tegenprestatie te moeten leveren, wat niet bij iedereen in goede aard valt. In werkelijkheid blijkt de prins talrijke taken op te nemen en verantwoordelijkheden te hebben; zo is hij van rechtswege senator en treedt hij zelfs op als diplomaat. De wens dat prins Laurent zich voortaan van elke activiteit zou onthouden, getuigt van een eigenaardige omslag.

In zijn brief van 9 april 2011 verklaart prins Laurent dat hij er zich toe verbindt elke activiteit in België of het buitenland exclusief uit te voeren binnen het raam van de Stichting GRECT. Al zijn recente handelingen lijken evenwel binnen dat kader te hebben plaatsgevonden, aangezien zijn ontmoetingen met Libische diplomaten in Brussel en zijn gesprekken in Kinshasa bedoeld waren om milieuprojecten te promoten. In een krantenartikel werd prins Laurent omschreven als een naïeve persoon, die niet goed begrijpt wat hem overkomt ("De prins heeft een beetje een messiascomplex", *De Standaard*, 9 april 2011). Heeft prins Laurent begrepen dat de betrokken activiteiten voor de man in de straat niet te verzoenen zijn met de doelstelling van zijn stichting en de functie die hij bekleedt?

*
* *

Mevrouw Jacqueline Galant (MR) verwijst in de eerste plaats naar de verbintenissen die de prins in zijn brief aangaat na zijn ontmoeting met de eerste minister. Zij looft deze laatste voor het geleverde werk. Met het initiatief van de eerste minister komt een einde aan de controverse. Zij is verheugd over de goede afloop van de ontmoeting, waarbij de rechten en plichten van de prins werden omkaderd. Die ontmoeting zal een verlengstuk krijgen in het Parlement, waar de Kamer- en de Senaatsvoorzitter een initiatief in verband met de dotatieregeling zullen nemen. Haar fractie is bereid aan die hervorming mee te werken. Overigens zou men de werkzaamheden die een werkgroep van de Senaat in 2009 heeft uitgevoerd, als basis kunnen nemen en verder uitdiepen (Doc Senaat 4-1335/1). Zoals de heer Devin vraagt ook mevrouw Galant zich af of voor dat

préciser les droits et devoirs de l'ensemble des membres de la famille royale et pas seulement du Prince Laurent.

En conclusion, son groupe se réjouit de cet aboutissement et demande que l'on s'attache maintenant aux problèmes essentiels que rencontrent la population.

*
* *

M. Servais Verherstraeten (CD&V) approuve l'intervention du premier ministre et appelle à une certaine retenue, car il est trop facile de clouer un homme au pilori. D'ailleurs, le législateur lui-même n'a-t-il pas sa part de responsabilité, lorsqu'il a contribué à créer la situation actuelle? Après tout, la dotation du Prince Laurent fut approuvée à la suite d'une innovation constitutionnelle en 2001. En effet, pour la première fois dans l'histoire politique belge, tous les enfants du chef d'État reçurent une dotation. Il faut se souvenir que l'exposé des motifs du projet de loi modifiant la loi du 7 mai 2000 attribuant une dotation annuelle à Son Altesse Royale le Prince Philippe et une dotation annuelle à Son Altesse Royale la Princesse Astrid affirme ce qui suit: "Persuadé de répondre aux sentiments unanimes de la Nation, le Gouvernement vous propose d'octroyer une dotation annuelle à Son Altesse Royale le Prince Laurent." (DOC 50 1274/001, p. 3).

Son groupe n'a pas approuvé ce projet de loi, mais il a respecté les termes de la loi. La Chambre des représentants a attribué des dotations sans poser de conditions. Les remous sont en partie dus au Prince Laurent, et il en est conscient, mais l'on ne peut exonérer la Chambre des représentants.

Le Prince Laurent s'est à présent engagé par la lettre dont le premier ministre a donné lecture et cela semble parfaitement acceptable. Les incidents ont été reconnus et des faits de cette nature ne doivent plus se reproduire. Le Prince Laurent marque dès lors son accord sur le fait que de nouveaux incidents auront pour conséquence que le gouvernement déposera un projet de loi tendant au retrait de sa dotation. Ceci marque le passage d'une dotation inconditionnelle à une dotation conditionnelle. Cette mesure n'est pas un moyen d'acheter le silence du Prince Laurent, car il pourra assumer des fonctions importantes et utiles au pays et à sa population, en Belgique comme à l'étranger, mais de concert avec le gouvernement, et particulièrement avec le ministre des Affaires étrangères. Les activités de sa fondation n'étant

initiatief in een tijdpad is voorzien. In het bedoelde wetsvoorstel zullen de rechten en plichten in verband met de dotatie worden bepaald, niet alleen die van Prins Laurent, maar van de hele koninklijke familie.

Tot slot is haar fractie tevreden met deze afloop en vraagt zij dat men nu de problemen aanpakt die voor de bevolking echt van tel zijn.

*
* *

De heer Servais Verherstraeten (CD&V) steunt de interventie van de eerste minister en roept op tot een zekere terughoudendheid; het is al te makkelijk iemand aan de schandpaal te nagelen. Is overigens de wetgever zelf niet enigszins verantwoordelijk, aangezien hij deze situatie zelf mee heeft gecreëerd? De dotatie van prins Laurent werd tenslotte goedgekeurd in het raam van een Grondwetswijziging in 2001. Daarbij werd voor het eerst in de Belgische politieke geschiedenis een dotatie toegekend aan alle kinderen van het staatshoofd. In de memorie van toelichting bij het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 7 mei 2000 houdende toekenning van een jaarlijkse dotatie aan Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Filip en van een jaarlijkse dotatie aan Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Astrid luidt het immers letterlijk: "Ervan overtuigd de éénparige gevoelens van de Natie te vertolken, stelt de Regering U voor om een dotatie aan Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Laurent toe te kennen" (DOC 50 1274/001, blz. 3).

Zijn fractie heeft dat wetsontwerp niet goedgekeurd, maar de wet altijd in acht genomen. De Kamer van volksvertegenwoordigers heeft dotaties toegekend zonder voorwaarden te stellen. De commotie is deels te wijten aan prins Laurent zelf - wat hij beseft — maar de Kamer van volksvertegenwoordigers gaat niet helemaal vrijuit.

Prins Laurent heeft zich tot bepaalde regels verbonden krachtens de brief die de eerste minister heeft voorgelezen, en daarmee kan worden volstaan. De incidenten werden erkend en dergelijke feiten mogen zich uiteraard niet opnieuw voordoen. Prins Laurent gaat er dan ook mee akkoord dat een nieuw incident tot gevolg zal hebben dat de regering een wetsontwerp zal indienen om zijn dotatie in te trekken. Daarmee wordt de overgang gemaakt van een onvoorwaardelijke naar een voorwaardelijke dotatie. Deze maatregel is geen middel om prins Laurent het zwijgen op te leggen, aangezien hij zowel in België als in het buitenland belangrijke en nuttige functies voor het land en de bevolking zal kunnen vervullen, weliswaar in nauw overleg met de regering en met name de minister van Buitenlandse Zaken. Omdat

pas dépourvues de risques, il est bon qu'elles soient suivies par la Chancellerie et que, par conséquent, elles tombent sous la responsabilité du premier ministre.

Les présidents de la Chambre des représentants et du Sénat se sont engagés à entreprendre une initiative législative avant les vacances parlementaires, afin de déterminer par voie législative les conditions d'octroi des dotations. Quelle est l'appréciation du président de la Chambre et comment les groupes peuvent-ils apporter leur contribution? Les travaux du groupe de travail du Sénat pourraient servir de base (Doc. Sénat 4-1335/1); une des conditions entendait interdire l'exercice d'une fonction rémunérée, ce qui semble assez logique. Si le Prince souhaite exercer des activités, elles doivent être compatibles avec l'objet de sa fondation; elles ne sauraient avoir un caractère commercial.

Pour conclure, l'intervenant invite les membres à tirer les leçons du passé, afin de poser les conditions d'octroi des dotations et d'éviter de nouveaux incidents. Le Prince Laurent se rend compte qu'il ne peut plus répéter les actes qui lui sont reprochés, car ce serait l'incident de trop, et il manifeste son accord à ce propos.

*
* *

Mme Catherine Fonck (cdH) est d'avis que la voie suivie par le premier ministre est une voie sage et responsable. Même si au cours des précédentes années, nombreux sont ceux qui se sont exprimés sur ce que le Prince devait ou ne devait pas faire, jamais cela n'avait été formalisé par écrit de façon claire. Le Prince s'est engagé à un devoir de prudence, de réserve mais aussi de neutralité.

Au-delà de cet engagement écrit, se pose la question d'une réforme structurelle au niveau du régime des dotations. À cet égard, il est important de partir des travaux approfondis réalisés au Sénat en 2009 (Doc. Sénat 4-1335/1). Des auditions d'experts avaient été organisées sur le régime des dotations mais aussi sur d'autres points importants comme la transparence et le contrôle. Ces derniers points devront également figurer dans la réforme qui sera entreprise. Au tant l'oratrice se déclare favorable à l'adoption de règles précises en la matière au tant elle n'est pas prête à se lancer dans une grande aventure qui aurait pour objectif final de mettre à mal la monarchie et en particulier, un financement qui permet de garantir l'indépendance du Roi. Ces derniers mois ont montré combien le Roi a exercé une mission de stabilité pour la Belgique.

de activités van zijn Stichting niet zonder risico zijn, is het goed dat ze door de Kanselarij worden opgevolgd en bijgevolg onder de verantwoordelijkheid van de eerste minister vallen.

De voorzitters van de Kamer van volksvertegenwoordigers en de Senaat hebben er zich toe verbonden voor het zomerreces een wetgevend initiatief te nemen om de voorwaarden voor de toekenning van de dotatie wettelijk te verankeren. Wat is het standpunt van de Kamervoorzitter en hoe kunnen de fracties hun steentje bijdragen? De werkzaamheden van de werkgroep van de Senaat zouden als uitgangspunt kunnen dienen (Doc. Senaat 4-1335/1); een van de voorwaarden behelsde het verbod een bezoldigde functie uit te oefenen, wat de logica zelf lijkt. Eventuele activiteiten die de prins wil uitoefenen, moeten verenigbaar zijn met het doel van zijn Stichting; in geen geval mag het om handelsactiviteiten gaan.

Tot slot roept de spreker de leden ertoe op lessen te trekken uit het verleden en aldus de voorwaarden voor de toekenning van de dotaties te verankeren en nieuwe incidenten te voorkomen. Prins Laurent beseft dat de maat vol is en dat hij de hem aangewreven misstappen niet opnieuw mag begaan; hij weet wat hem in dat geval te wachten staat.

*
* *

Mevrouw Catherine Fonck (cdH) meent dat de eerste minister verstandig en verantwoordelijk heeft gehandeld. Hoewel de voorbije jaren velen zich over het doen en laten van de prins hebben uitgelaten, zijn er nooit duidelijke afspraken op papier vastgelegd. De prins heeft zich ertoe verbonden zich voorzichtig, gereserveerd en neutraal op te stellen.

Naast die schriftelijke verbintenis rijst de vraag hoe de dotatieregeling structureel kan worden hervormd. In dat opzicht is het van belang dat wordt voortgebouwd op het doorwrochte werk dat de Senaat in 2009 heeft geleverd (Doc. Senaat 4-1335/1). Er hebben destijds hoorzittingen met deskundigen plaatsgevonden over de dotatieregeling, maar ook over andere belangrijke aspecten zoals transparantie en controle. Ook die laatste punten zullen in de geplande hervorming aan bod moeten komen. De spreekster is dan wel voorstander van de aanneming van nauwkeurige regels dienaangaande, zij is niet bereid zich in een avontuur te storten dat uiteindelijk tot doel heeft de monarchie te ondermijnen. Voorts pleit zij voor een financiering die de onafhankelijkheid van de Koning waarborgt. De afgelopen maanden is immers gebleken welke rol de Koning speelt voor de stabiliteit van België.

L'intervenante s'interroge ensuite sur ce qui a été convenu avec les présidents des deux assemblées. Un accord a-t-il été conclu sur le contenu de cette réforme? Dans l'affirmative, des précisions sur cet accord peuvent-elles être données?

En conclusion, Mme Fonck insiste sur les contreparties indispensables à l'octroi d'une dotation dans l'intérêt de tous, non seulement de la famille royale mais aussi de l'ensemble des Belges. Devant toutes les déclarations entendues, il appartient aux responsables politiques de prendre leurs responsabilités et d'éviter les dérapages. Certaines expressions ont paru à l'intervenante être des chasses à l'homme ou une manière d'utiliser l'attitude certes inadéquate du Prince Laurent comme un prétexte pour vouloir mettre à mal la structure institutionnelle de la Belgique et en particulier, la monarchie. Il est par conséquent urgent de revenir à l'essentiel. Les responsables politiques aujourd'hui sont attendus en vue d'autres réformes et c'est à niveau que leur énergie doit se situer de façon collective.

*
* *

M. Hans Bonte (sp.a) souhaite poser trois questions.

Tout d'abord, le premier ministre a exprimé en séance plénière qu'il concevait des démarches dans l'intérêt des institutions. Jusqu'à présent, seul le pouvoir exécutif s'est mis en branle. Les deux branches dont celui se compose, sont-ils d'accord? Autrement dit, le chef de l'État est-il au courant de l'action du premier ministre et approuve-t-il cette action? Qu'en est-il de son regard sur la lettre du Prince Laurent? Le pouvoir législatif peut-il compter sur une attitude univoque de l'exécutif?

Ensuite, la note distribuée par le premier ministre, qui est une synthèse de cette lettre, prévoit le retrait automatique de la dotation si de nouveaux incidents devaient se produire. La question qui se pose est celle de savoir si une telle mesure est possible dans un État de droit comme la Belgique? Ou bien est-il possible de mettre cette mesure en œuvre sans modifier la loi? Ou s'agit-il d'un de ces éléments du travail confié aux présidents de la Chambre des représentants et du Sénat.

Pour finir, le membre constate qu'il est inhabituel pour un gouvernement de s'adresser aux présidents des deux Chambres fédérales pour que ceux-ci déposent une proposition de loi. Il vaut mieux suivre les procédures appropriées, qui permettent aux groupes de participer au travail parlementaire au sein des commissions compétentes en la matière. Quelle est l'impulsion

De spreekster vraagt zich vervolgens af wat met de beide assembleevoorzitters is afgesproken. Werd een akkoord bereikt over de inhoud van die hervorming? Kunnen, zo ja, nadere details over dat akkoord worden gegeven?

Tot slot onderstreept mevrouw Fonck dat tegenover de toekenning van een dotatie tegenprestaties moeten staan die in ieders belang zijn, niet alleen in dat van de koninklijke familie, maar in dat van alle Belgen. In het licht van alle voorgaande verklaringen moeten de beleidsmakers hun verantwoordelijkheid nemen en misstanden voorkomen. De spreekster geeft aan dat sommigen, gelet op hun verklaringen, een klopjacht lijken te willen houden of de ongetwijfeld ongepaste houding van prins Laurent willen aangrijpen om de institutionele structuur van België en met name de monarchie te ondermijnen. Daarom moet dringend weer naar de kern van de zaak worden teruggekeerd. Van de politici worden vandaag andere hervormingen verwacht en daarin moeten zij collectief hun energie stoppen.

*
* *

De heer Hans Bonte (sp.a) wenst drie vragen te stellen.

Ten eerste heeft de eerste minister tijdens de plenaire vergadering gezegd dat de demarches die hij heeft bedacht in het belang van de instellingen zijn. Tot nu toe is alleen de uitvoerende macht in actie gekomen. Zijn de twee takken van die macht het met elkaar eens? Met andere woorden, is het staatshoofd op de hoogte van het optreden van de premier en stemt hij daarmee in? Hoe reageert hij op de brief van prins Laurent? Kan de wetgevende macht rekenen op een eenduidige houding van de uitvoerende macht?

Vervolgens voorziet de nota die de premier heeft verspreid en die een samenvatting is van die brief, in de automatische intrekking van de dotatie mochten zich nieuwe incidenten voordoen. De vraag rijst of een dergelijke maatregel mogelijk is in een rechtstaat als België? Of anders, kan aan deze maatregel uitvoering worden gegeven zonder de wet te wijzigen? Of is het een van die elementen van het werk dat aan de voorzitters van Kamer en Senaat is toevertrouwd?

Tot slot merkt het lid op dat het voor een regering ongebruikelijk is zich te wenden tot de voorzitters van de twee federale Kamers opdat die een wetsvoorstel zouden indienen. Het ware beter om de aangewezen procedures te volgen, die de fracties in staat stellen deel te nemen aan het parlementaire werk in de ter zake bevoegde commissies. Welke impuls geeft de regering? Is

donnée par le gouvernement? Est-il concevable que le pouvoir exécutif se contente de formuler une instruction vague, de quelques idées superficielles? Le chef de l'État, le premier ministre, ou son gouvernement, ont-ils émis des suggestions? Si oui, lesquelles?

*
* *

M. Eric Jadot (Ecolo-Groen!) remercie le premier ministre pour la gestion de ce dossier. La transparence a été un élément essentiel de son issue positive. Son groupe s'est toujours déclaré en faveur de la modernisation de la fonction royale tout en reconnaissant l'importance du Roi pour garantir la stabilité du pays en des temps troublés.

Comme Mme Fonck, l'orateur attire l'attention sur des déclarations qui ont été faites dans la presse, certains souhaitant utiliser les maladresses princières pour déstabiliser la famille royale. Son groupe ne souhaite nullement les suivre, mais moderniser la fonction royale.

À ce propos, déjà en 2008, il a déposé une proposition de loi relative aux dotations royales. On peut regretter que le débat arrive aujourd'hui *in tempore suspecto*, à un moment où l'avenir du pays se discute. Ceci ne relève pas de la responsabilité du gouvernement ou du parlement mais bien de celle du Prince. Le membre déplore cette situation. En conséquence, il est important de sortir de l'impasse. La présente proposition du premier ministre permet d'en sortir aujourd'hui par le haut. Néanmoins, dans le futur, elle pourra poser d'autres questions qu'il faudra résoudre. Si un nouveau problème surgit et que la dotation est suspendue, on pourrait imaginer que le Prince pourrait se faire engager par un partenaire privé pour effectuer des missions au profit de ce partenaire. Une solution doit être trouvée par rapport à cette hypothèse. Comme piste possible, l'orateur cite l'exemple hollandais où un membre de la famille royale hollandaise peut décider ou non de faire partie officiellement de la famille royale. Dans le cas où il décide de ne pas en faire partie, il peut mener des activités commerciales. M. Jadot souhaite connaître l'avis du premier ministre face à cette situation.

*
* *

M. Herman De Croo (Open Vld) rappelle que lorsque la Belgique est devenue un État indépendant et qu'il n'avait pas encore de chef d'État, la Constitution belge était considérée comme un texte révolutionnaire — qui,

het denkbaar dat de uitvoerende macht ermee volstaat een vage instructie, een aantal oppervlakkige ideeën te formuleren? Hebben het staatshoofd, de eerste minister of zijn regering, suggesties gedaan? Zo ja, welke?

*
* *

De heer Eric Jadot (Ecolo-Groen!) dankt de eerste minister voor de wijze waarop hij dit dossier beheert. Transparantie is een essentieel onderdeel van de gunstige afloop ervan. Zijn fractie heeft altijd gepleit voor de modernisering van de koninklijke functie, al erkent ze het belang van de Koning om in moeilijke tijden de stabiliteit van het land te garanderen.

Net als mevrouw Fonck vestigt de spreker de aandacht op de verklaringen die in de pers zijn verschenen: kennelijk willen sommigen de prinselijke blunders aangrijpen om de koninklijke familie te destabiliseren. Zijn fractie wil geenszins dat pad bewandelen, maar wil de koninklijke functie moderniseren.

In dat verband heeft de fractie al in 2008 een wetsvoorstel ingediend met betrekking tot de koninklijke dotaties. Men kan het betreuren dat het debat er vandaag komt, *in tempore suspecto*, op een ogenblik dat de toekomst van het land ter discussie staat. Niet de regering of het parlement is daarvoor verantwoordelijk, maar de prins. Het lid betreurt deze situatie. Bijgevolg is het belangrijk uit de impasse te geraken. Dit voorstel van de eerste minister biedt de gelegenheid om daar vandaag uit te geraken met een voor alle partijen eervolle oplossing. Niettemin kan ze in de toekomst andere vragen oproepen, die dan zullen moeten worden opgelost. Als zich een nieuw probleem voordoet en de dotatie wordt geschorst, is het niet ondenkbaar dat de prins zich door een privépartner in dienst laat nemen om voor die partner zendingen uit te voeren. Voor deze hypothese moet een oplossing worden gevonden. Als mogelijke piste noemt de spreker het voorbeeld van Nederland, waar een lid van de Nederlandse koninklijke familie kan beslissen of hij/zij al dan niet officieel deel uitmaakt van de koninklijke familie. In het geval hij/zij beslist er geen deel van uit te maken, kan hij/zij commerciële activiteiten ontplooiën. De heer Jadot is benieuwd naar de mening van de eerste minister over deze gang van zaken.

*
* *

De heer Herman De Croo (Open Vld) herinnert eraan dat toen België een onafhankelijke Staat werd en nog geen staatshoofd had, de Belgische Grondwet als een revolutionaire tekst werd beschouwd — die in sommige

dans certains milieux, fut mis à l'index — en raison du fait qu'elle énumérait les droits et devoirs des Belges avant d'exposer la structure du pouvoir législatif et, en troisième lieu seulement, le pouvoir exécutif.

Le système constitutionnel belge se caractérise par l'existence d'une monarchie contractuelle, entre la monarchie et la Nation, liée par des droits et des obligations mutuelles et en vertu de laquelle la famille royale assume la fonction de chef de l'État. L'intervenant se souvient de l'époque où la question de la liste civile du Roi était annuellement débattue, ce qui offrait aux représentants communistes l'occasion de déposer des amendements pour supprimer ou diminuer celle-ci. Le législateur a préféré stabiliser la dotation pour la durée du règne, tout en autorisant l'indexation en fonction du coût de la vie. Il en va de même pour la dotation des enfants du Roi et de la veuve du Roi Baudouin.

Consacrée par une loi, le contrat démocratique entre la volonté populaire et le chef de l'État convient parfaitement et doit être respecté sans faille. M. De Croo approuve le travail du premier ministre et estime que ses démarches s'inscrivent dans le cadre du rapport contractuel qu'il évoque.

Il se rallie aux collègues qui suggèrent d'approfondir la réflexion et encourage la participation de tous les groupes, car la question finira par être traitée en commission et chaque élu a le droit d'intervenir et de proposer des amendements au texte qui sera examiné.

*
* *

M. Tanguy Veys (VB) considère que le Prince Laurent ne rend pas service à la Nation, malgré ses affirmations en sens contraire. Celui-ci manifeste clairement, et de manière répétée, une volonté de ne pas respecter ses engagements, sans que cela n'entraîne de sanctions à son égard. Des demandeurs d'emploi ont été privés d'allocations de chômage pour des fautes moindres.

Le législateur y est-il pour quelque chose, car il aurait créé la situation? L'intervenant estime que le Prince Laurent dispose d'une capacité d'agir, ce qui signifie qu'il est responsable de ses actes. À quand le prochain incident embarrassant? Il faut désormais agir, car la phase des remontrances est terminée depuis longtemps. Les affaires du Congo et de la Lybie ne peuvent être approuvées, ni conduire à de nouveaux accords.

kringen op de zwarte lijst werd geplaatst — omdat ze de rechten en de plichten van de Belgen opsomde vóór ze de structuur van de wetgevende macht en, pas op de derde plaats, van de uitvoerende macht ontvouwde.

Het Belgisch constitutioneel systeem wordt gekenmerkt door het bestaan van een contractuele monarchie, met a.h.w. een overeenkomst tussen de monarchie en de natie, beide gebonden door wederzijdse rechten en plichten, op grond waarvan de koninklijke familie de rol van hoofd van de Staat op zich neemt. De spreker herinnert zich de tijd waarin de kwestie van de civiele lijst van de Koning jaarlijks aan een debat werd onderworpen, wat de communistische volksvertegenwoordigers de mogelijkheid gaf amendementen in te dienen om die dotatie af te schaffen of te verminderen. De wetgever heeft ervoor gekozen de dotatie te stabiliseren voor de duur van de regeerperiode, en tegelijkertijd toe te staan dat ze wordt geïndexeerd in verhouding tot de levensduur. Hetzelfde geldt voor de dotatie aan de kinderen van de Koning en de weduwe van Koning Boudewijn.

Het in een wet verankerde democratische contract tussen de volkswil en het staatshoofd voldoet perfect en moet onverkort worden gerespecteerd. De heer De Croo prijst het werk van de eerste minister en is van mening dat diens demarches passen binnen de contractuele relatie die hij zopas heeft geschetst.

Hij is het eens met de collega's die suggereren dat verder moet worden nagedacht en juicht de participatie van alle fracties toe, omdat de kwestie uiteindelijk in commissie zal worden behandeld en elke verkozene het recht heeft om te interveniëren en amendementen voor te stellen op de tekst die zal worden besproken.

*
* *

De heer Tanguy Veys (VB) meent dat prins Laurent de Natie geen dienst bewijst, niettegenstaande hijzelf het tegendeel beweert. Hij geeft duidelijk en bij herhaling te kennen dat hij zijn verplichtingen niet zal nakomen, zonder dat hij daarvoor een sanctie oploopt. Werkzoekenden is hun uitkering afgepakt voor mindere vergrijpen.

Zit de wetgever daar voor iets tussen, omdat hij die situatie mogelijk zou hebben gemaakt? Volgens de spreker is prins Laurent handelingsbekwaam, wat betekent dat hij aansprakelijk is voor zijn daden. Hoe lang is het wachten op het volgende pijnlijke incident? We moeten nu handelen, omdat de fase van de berispingen al lang voorbij is. De affaires Congo en Libië kunnen niet worden goedgekeurd, noch tot nieuwe afspraken leiden.

L'intervenant plaide pour le retrait des dotations, car c'est bien le seul moyen de régler le problème. La Chambre des représentants dispose des pouvoirs nécessaires à cette fin.

En ce qui concerne le GRECT, il s'agit d'un véhicule idéal pour frauder. C'est la raison pour laquelle un contrôle accru de ses activités s'impose.

*
* *

M. Jean-Marie Dedecker (LDD) dénonce le fait qu'il n'ait pas obtenu, de la part du premier ministre, d'explications satisfaisantes relatives aux dossiers libyens et congolais. Il exprime également ses réserves par rapport aux comptes de la GRECT. Pourquoi le Prince Laurent, par ailleurs sénateur, ne vient-il pas s'expliquer au Sénat? En ce qui concerne le groupe de travail au Sénat, constitué pour examiner les conditions auxquelles les dotations peuvent être attribuées, celui-ci ne s'est pour ainsi dire jamais réuni. Le Parlement ne s'est pas tenu à sa mission et c'est pourtant à celui-ci de faire des propositions, non aux présidents de la Chambre des représentants et du Sénat. L'intervenant déplore le manque de moyens de contrôle.

*
* *

M. Laurent Louis (INDEP) considère cette "saga du printemps" comme indécente en cette période de crise institutionnelle. On vogue en pleine hypocrisie saupoudrée de surréalisme à la Belge. Son parti défend l'unité du pays mais aussi la monarchie, dernier rempart contre le nationalisme et les volontés indépendantistes de quelques uns. Pour cette raison, l'orateur ne peut accepter le procès d'intention actuellement fait au Prince Laurent. Celui-ci est toujours l'objet de critiques qu'il ne fasse rien ou qu'il travaille. M. Louis est persuadé que le Prince réalise un excellent travail au sein de ses différentes associations et salue ses réalisations au profit des plus démunis. Cet aspect est trop souvent oublié.

Un débat a surgi au sein du monde politique au sujet d'une éventuelle réduction voire suppression de la dotation du Prince Laurent. Ce débat lui paraît totalement déplacé. En conséquence, il demande au premier ministre s'il peut garantir qu'il n'est nullement question de toucher à cette dotation. Le premier ministre a-t-il en outre l'intention d'imposer les mêmes engagements aux autres membres de la famille royale? En la matière, il lui semble important qu'une certaine égalité soit établie. En ce qui concerne le montant de la dotation, soit

De spreker pleit voor de intrekking van de dotaties, want dat is de enige manier om het probleem op te lossen. De Kamer van volksvertegenwoordigers beschikt daartoe over de nodige bevoegdheden.

De GRECT vindt hij een ideale constructie om te frauderen. Daarom moet absoluut scherper worden toegezien op de activiteiten van die trust.

*
* *

De heer Jean-Marie Dedecker (LDD) hekelt het feit dat hij van de eerste minister geen bevredigende uitleg heeft gekregen over het Libische en Congolese dossier. Hij heeft ook bedenkingen tegen de GRECT-rekeningen. Waarom komt prins Laurent, die ook senator is, zich niet voor de Hoge Vergadering verantwoorden? Die werkgroep in de Senaat, die was ingesteld om de voorwaarden te onderzoeken waaronder de dotaties kunnen worden verleend, heeft vrijwel nooit vergaderd. Het Parlement heeft zich niet gehouden aan zijn taak, hoewel het de instelling is die voorstellen moet doen en niet de voorzitters van Kamer en Senaat. De spreker betreurt het gebrek aan controlemiddelen.

*
* *

De heer Laurent Louis (ONAFH) vindt deze "voorjaars saga" onfatsoenlijk in deze tijden van institutionele crisis. Dit is een opmerkelijk staaltje hypocrisie met daarbovenop een laagje surrealisme op zijn Belgisch. Zijn partij pleit voor de eenheid van het land, maar ook voor de monarchie, het laatste bolwerk tegen het nationalistische en separatistische streven van sommigen. Daarom kan de spreker het er niet mee eens zijn dat prins Laurent een intentieproces wordt aangedaan. Hij is immers altijd voorwerp van kritiek, ongeacht of hij niets uitricht of aan de slag is. De heer Louis is ervan overtuigd dat de prins uitstekend werk levert in zijn diverse verenigingen en hij is ingenomen met diens realisaties ten gunste van de armen. Dat aspect wordt al te vaak vergeten.

Binnen de politieke wereld is een debat ontstaan over een eventuele inkrimping of afschaffing van de dotatie van prins Laurent. Dat debat lijkt hem volstrekt misplaatst. Daarom vraagt hij de eerste minister of hij kan garanderen dat er hoegenaamd geen sprake van is aan die dotatie te raken. Is de premier voorts voornemens dezelfde verplichtingen op te leggen aan de andere leden van de koninklijke familie? Het lijkt hem in dat opzicht belangrijk dat een zekere gelijkheid in acht wordt genomen. Het bedrag van de dotatie, zo'n

300 000 euros, celui-ci ne lui paraît pas astronomique au regard des dépenses de l'État. En comparaison, une seule bombe lancée en Lybie coûte déjà, à elle seule, plus que la dotation versée au Prince. Il faut dès lors remettre ces dotations dans leur contexte. M. Louis rappelle également que tous les mois, des sommes importantes (plus d'1 700 000 euros) sont versées aux partis politiques représentées au parlement alors que les responsables politiques démontrent leur incapacité à trouver des solutions équilibrées pour sortir le pays de la crise qu'il traverse. Même s'il est opportun de fixer un cadre clair des actes qui peuvent être posés par les membres de la famille royale, il y a des priorités beaucoup plus importantes à régler. On utilise ce type de dossier pour masquer une irresponsabilité politique.

Puisque le premier ministre excelle en période d'affaires courantes, l'orateur lui suggère de convoquer les partis vainqueurs des dernières élections pour signer un contrat afin qu'ils renoncent à leur dotation si le pays n'a toujours pas de gouvernement pour la fête nationale. Si on veut donner des leçons aux autres, il faut avant tout pouvoir en donner. Or, le monde politique n'a aujourd'hui pas de leçon à donner à qui que ce soit vu la crise actuelle et son incapacité à trouver un compromis après plus de neuf mois de négociations stériles.

*
* *

M. Jan Van Esbroeck (N-VA) exprime son étonnement par rapport à la situation, caractérisée par ce que d'aucuns nomment des "incidents". Or, il s'agit de faits bien plus graves, préjudiciables au pays. L'intervenant renvoie au secteur privé, qui fait preuve de moins d'indulgence: un travailleur perd ses revenus lorsqu'il commet des fautes de manière répétées. L'homme de la rue ne peut comprendre pourquoi les avertissements à l'égard du Prince Laurent se succèdent tellement, sans qu'il n'y ait de sanction. Le sujet est clos avec une promesse de la part de l'intéressé de ne plus commettre de fautes.

Le premier ministre a-t-il évoqué l'entourage du Prince Laurent et ses activités commerciales, lors de son entretien avec celui-ci? Les associations sans but lucratif seront-elles soumises à un contrôle plus étroit et la certitude est-elle fournie qu'elles ne s'adonneront plus à des activités lucratives?

*
* *

300 000 euro, lijkt hem niet buitensporig hoog in het licht van wat de Staat uitgeeft. Ter vergelijking, één boven Libië afgeworpen bom kost op zijn eentje al meer dan de aan de prins uitgekeerde dotatie. Men moet de dotaties dus in de passende context plaatsen. De heer Louis herinnert er ook aan dat elke maand aanzienlijke bedragen (meer dan 1 700 000 euro) worden gestort aan de in het parlement vertegenwoordigde politieke partijen, terwijl de politici hun onvermogen tonen evenwichtige oplossingen te bedenken om het land uit de crisis te halen waarin het zich bevindt. Ook al is het wenselijk de handelingen die door leden van de koninklijke familie kunnen worden gesteld duidelijk af te bakenen, toch zijn er veel belangrijker kwesties die prioritair moeten worden geregeld. Dit type dossier wordt gebruikt om politieke onverantwoordelijkheid te maskeren.

Aangezien de premier uitblinkt tijdens periodes van lopende zaken, doet de spreker hem de suggestie aan de hand de partijen die de afgelopen verkiezingen hebben gewonnen bijeen te roepen om een contract te ondertekenen waarbij ze aan hun dotatie verzaken als het land tegen de nationale feestdag nog altijd geen regering heeft. Als men anderen lessen wil geven moet men eerst in staat zijn die te geven. Welnu, de politieke wereld heeft vandaag niemand lessen te geven, gelet op de huidige crisis en zijn onvermogen om een compromis te vinden na meer dan negen maanden vruchteloos onderhandelen.

*
* *

De heer Jan Van Esbroeck (N-VA) spreekt zijn verbazing uit over de situatie, die wordt gekenmerkt door wat sommigen "incidenten" noemen. Het gaat echter om veel ergere feiten die schadelijk zijn voor het land. De spreker verwijst naar de privésector, die heel wat minder toegeeflijk is: een werknemer verliest zijn inkomsten als hij bij herhaling in de fout gaat. De man in de straat kan niet begrijpen waarom aan prins Laurent de ene waarschuwing na de andere wordt gericht, zonder dat daar enige sanctie op volgt. Het incident wordt gesloten met een belofte van de betrokkene dat hij geen fouten meer zal begaan.

Heeft de premier tijdens het onderhoud dat hij met prins Laurent heeft gehad diens entourage en zakelijke activiteiten ter sprake gebracht? Zullen de non-profitverenigingen aan een scherper toezicht worden onderworpen en is de zekerheid gegeven dat ze zich niet meer met winstgevendende activiteiten zullen inlaten?

*
* *

M. Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen!) considère que des mesures s'imposent, vu la nature des événements. Il revient aux membres de la Chambre des représentants de prendre une initiative rapidement. Le souverain est mécontent et nourrit probablement quelques craintes, car la question ne concerne évidemment pas seulement l'attitude du Prince Laurent. Il s'agit également du rôle de la monarchie en Belgique. C'est pourquoi, il importe de contrôler les actes du Prince Laurent car il représente le pays et chaque geste qu'il pose est scruté de près. Le titre de Prince crée des droits et des obligations, et les dotations doivent permettre l'exercice de ces droits et obligations en toute liberté. Or, la méconnaissance de ceux-ci doit entraîner le retrait de la dotation. Il n'existe aucun motif valable pour justifier de soutenir financièrement un comportement inacceptable qui compromet la Belgique. L'intervenant renvoie au problème qui a impliqué la marine, aux voyages du Prince au Congo et sa rencontre avec les représentants de l'opposition libyenne alors que la situation en Libye est complexe et nécessite beaucoup de prudence.

Il est annoncé que le Prince Laurent prend des engagements. Quels sont les moyens de contraintes? Le gouvernement aurait la possibilité de retirer la dotation si les conditions évoquées dans le courrier du 9 avril 2011 ne sont pas observées. Le gouvernement privera-t-il réellement le Prince Laurent de sa dotation dans pareil cas? L'intervenant se déclare sceptique au sujet de l'accord entre le premier ministre et le Prince Laurent et l'estime insuffisant. Ce qu'il faut, ce sont des mesures structurelles et il est temps d'associer l'octroi de dotations à des conditions sévères avec la possibilité de prononcer des sanctions ayant force de loi.

Quant à l'initiative des présidents d'assemblée, MM. André Flahaut et Danny Pieters, l'intervenant souhaite savoir si les groupes sont censés s'impliquer. Quoi qu'il en soit, un système de bonus-malus doit s'appliquer aux descendants du Roi afin de diminuer les dotations des Princes qui ne respectent pas leurs engagements. Mais l'intervenant considère qu'à terme, il faut envisager le retrait des dotations et le moment est opportun d'aborder le sujet.

Avant de conclure, M. De Vriendt évoque les recommandations du groupe de travail du Sénat, selon lesquelles il convient de revoir les dotations. Ces recommandations remontent à 2009 (Doc. Sénat 4-1335/1). Elles ont été transmises au gouvernement afin de les couler dans un projet de loi, ce qui n'a toujours pas été fait. Des mesures auraient dès lors dû être prises bien plus tôt.

*
* *

De heer Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen!) is van mening dat maatregelen vereist zijn, gelet op de aard van de gebeurtenissen. Het komt de leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers toe snel een initiatief te nemen. De vorst is boos en vermoedelijk ook enigszins bevreesd, want de kwestie heeft natuurlijk niet alleen te maken met het gedrag van prins Laurent. Ook de rol van de monarchie in België is hierin het geding. Daarom is het belangrijk dat de handelingen van prins Laurent worden gecontroleerd omdat hij het land vertegenwoordigt en al zijn gedragingen met een vergrootglas worden gevolgd. De titel van prins schept rechten en verplichtingen en de dotaties moeten ervoor zorgen dat die rechten en verplichtingen in alle vrijheid kunnen worden uitgeoefend. Welnu, als ze worden genegeerd moet dat leiden tot de intrekking van de dotatie. Er is geen geldige reden te bedenken die kan rechtvaardigen waarom onaanvaardbaar gedrag dat België in opspraak brengt financieel wordt gesteund. De spreker verwijst naar de kwestie waarbij de zeemacht was betrokken, naar de Congoreis van de prins en naar zijn ontmoeting met vertegenwoordigers van de Libische oppositie, terwijl de situatie in Libië complex is en grote omzichtigheid vergt.

Er wordt aangekondigd dat prins Laurent een aantal verbintenissen aangaat. Welke dwangmiddelen houdt men achter de hand? De regering zou de dotatie kunnen intrekken indien de in de brief van 9 april 2011 gestelde voorwaarden niet worden nageleefd. Zal de regering in dat geval prins Laurent zijn dotatie echt afnemen? De spreker is sceptisch over de overeenkomst tussen de eerste minister en prins Laurent en vindt ze onvoldoende. Wat nodig is zijn structurele maatregelen en het is tijd om de toekenning van dotaties aan strenge voorwaarden te onderwerpen, met de mogelijkheid juridisch bindende sancties uit te spreken.

In verband met het initiatief van de assembleevoorzitters, de heren André Flahaut en Danny Pieters, wil hij weten of de fracties geacht worden mee te doen. Hoe dan ook, op de nakomelingen van de Koning moet een bonus-malussysteem worden toegepast zodat de dotaties aan de prinsen die hun verplichtingen niet nakomen worden verminderd. De spreker meent dat uiteindelijk moet worden overwogen de dotaties in te trekken en de tijd is rijp is om die aangelegenheid te bespreken.

Alvorens af te sluiten, gaat de heer De Vriendt in op de aanbevelingen van de werkgroep van de Senaat, luidens welke de dotaties behoren te worden herzien. Die aanbevelingen dateren van 2009 (Doc. Senaat 4-1335/1). Ze werden aan de regering bezorgd om ze in een wetsontwerp te gieten, maar dat is nog altijd niet gebeurd. Men had dan ook al veel eerder maatregelen moeten treffen.

*
* *

Le président, M. Ben Weyts, signale que toute initiative législative au sujet des dotations sera traitée par la commission de l'Intérieur, des Affaires générales et de la Fonction publique. Il va de soi que tous les élus pourront, le cas échéant, s'associer au travail parlementaire. Le Règlement de la Chambre des représentants permet par ailleurs de joindre des propositions de loi ayant le même objet.

III. — RÉPONSES DU PREMIER MINISTRE, M. YVES LETERME

Le premier ministre, M. Yves Leterme, attire tout d'abord l'attention des membres sur le fait qu'il n'existe aucun contrat entre le Prince Laurent et le gouvernement. Après l'entretien qu'il a eu avec le Prince Laurent, celui-ci a envoyé une lettre qui répond aux attentes et énonce les obligations qui pèsent sur lui. Le premier ministre a contribué à la rédaction de la lettre dans la mesure où il offre une assistance pour formuler ces obligations. Tous les membres du gouvernement sont d'accord avec son initiative et avec chaque mot et chaque virgule de la lettre.

En ce qui concerne les conclusions du bureau du Sénat par rapport aux conclusions du groupe de travail chargé sur sa proposition d'élaborer un règlement pour les dotations (Doc. Sénat 4-1335/1), ces conclusions ont été présentées fin 2009 et début de l'année 2010. Le président du Sénat a alors demandé à la Chancellerie une aide dans la rédaction des textes, ce qui s'est produit, jusqu'à l'interruption des travaux en avril 2010. Ces pièces sont à la disposition des présidents d'assemblée et des membres.

À l'intention de M. Van Esbroeck, le premier ministre annonce que les structures de la fondation ont évidemment été examinées. Dorénavant, le GRECT est la seule personne juridique autorisée, outre la Fondation Prince Laurent, à travers laquelle le Prince peut exercer ses activités, lorsque celui-ci n'assume pas des fonctions de représentation.

À l'intention de M. Dedecker, le premier ministre fait observer que le groupe auquel M. Dedecker appartenait en 2001 a accordé la dotation aux Princes, sans poser de conditions, alors qu'il ressort des documents parlementaires que d'autres ont émis des réserves. Il annonce, en outre, qu'il a demandé au Prince Laurent qui a financé le voyage au Congo et les frais de séjour. Le Prince a répondu que ce sont les autorités congolaises qui ont pris les coûts en charge. Quant aux structures du GRECT, les activités du Prince s'inscrivent exclusivement dans le cadre de cette fondation et les

Voorzitter Ben Weyts laat weten dat alle wetgevende initiatieven in verband met de dotaties zullen worden behandeld door de commissie voor de Binnenlandse Zaken, de Algemene Zaken en het Openbaar Ambt. Vanzelfsprekend zullen alle verkozenen in voorkomend geval aan de parlementaire werkzaamheden kunnen deelnemen. Het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers laat trouwens de mogelijkheid open wetsvoorstellen met hetzelfde onderwerp toe te voegen.

III. — ANTWOORDEN VAN DE EERSTE MINISTER, DE HEER YVES LETERME

Eerste minister Yves Leterme attendeert er de leden eerst op dat tussen prins Laurent en de regering geen enkel contract bestaat. Na het onderhoud van de eerste minister met prins Laurent, heeft de prins een brief gestuurd die aan de verwachtingen voldoet en die de aan de prins opgelegde verplichtingen aangeeft. De eerste minister heeft in die zin tot de redactie van de brief bijgedragen dat hij ondersteuning heeft aangeboden om die verplichtingen te formuleren. Alle regeringsleden zijn het eens met zijn initiatief en met elk woord en elke komma van de brief.

De conclusies van het Bureau van de Senaat over de bevindingen van de werkgroep die was belast met het voorstel om een dotatieregeling uit te werken (Doc. Senaat 4-1335/1), werden eind 2009 en begin 2010 gepresenteerd. De Senaatsvoorzitter heeft toen de Kanselarij om ondersteuning verzocht bij de redactie van de teksten. Aan die teksten is gewerkt totdat de werkzaamheden in april 2010 werden afgebroken. Die stukken kunnen worden ingezien door de voorzitters van de assemblees en de leden.

Ten behoeve van de heer Van Esbroeck geeft de eerste minister aan dat de structuren van de Stichting GRECT uiteraard zijn onderzocht. Voortaan is de GRECT, naast de Stichting Prins Laurent, de enige toegestane rechtspersoon via dewelke de prins zijn werkzaamheden mag verrichten wanneer hij geen representatieve taken vervult.

Ter attentie van de heer Dedecker merkt de eerste minister op dat de fractie waartoe de heer Dedecker in 2001 behoorde, zonder voorwaarden op te leggen de dotation aan de prinsen heeft goedgekeurd, terwijl uit de parlementaire voorbereiding blijkt dat anderen omtrent die toekenning voorbehoud hebben gemaakt. Voorts kondigt hij aan dat hij prins Laurent heeft gevraagd wie de reis naar Congo en de verblijfskosten aldaar heeft gefinancierd. De prins heeft daarop geantwoord dat de Congolese autoriteiten de kosten voor hun rekening hebben genomen. Wat de structuren van de GRECT

actes juridiques qu'elle posera devront recueillir l'avis préalable de la Chancellerie.

À l'égard de M. Louis, le premier ministre répète qu'il n'a conclu aucun contrat avec le Prince Laurent; le Prince Laurent a uniquement envoyé un courrier qui répond aux attentes et avec lequel le premier ministre et le gouvernement sont d'accord. Ce courrier reprend les devoirs et obligations du Prince Laurent, compte tenu de sa situation spécifique et des responsabilités qui en découlent.

À l'adresse de M. Bonte, le premier ministre explicite que son action, qui a fait l'objet d'une concertation au sein du gouvernement, résulte de son propre choix, que le Roi approuve. En ce qui concerne le retrait de la dotation si le Prince Laurent n'observe pas les règles de son engagement, le gouvernement dispose bien entendu, en tant que troisième branche du pouvoir législatif, du droit de déposer un projet de loi ayant cet objet.

Relativement à l'échange du premier ministre avec les présidents d'assemblée, MM. André Flahaut et Danny Pieters, ont décidé de concevoir une proposition de loi conjointe qui sera déposée à la Chambre et au Sénat. Le premier ministre a avancé trois éléments. Premièrement, il a souligné la qualité du travail fourni lors de la législature précédente par le groupe de travail au Sénat. Deuxièmement, il serait bon que le Parlement s'exprime quant aux droits résultant de la jouissance d'une dotation. Troisièmement, il faudrait réfléchir à la constitution d'une commission ou d'un groupe de travail au sein de la Chambre, du Sénat, ou des deux assemblées, qui mènerait ses travaux de manière indépendante ou conjointement afin d'évaluer l'exécution de la législation en matière de dotations. Cette dernière suggestion n'engage que le premier ministre.

Pour l'information de Mme Fonck, le premier ministre déclare simplement constater la décision de MM. André Flahaut et Danny Pieters de déposer, à leur initiative, une proposition de loi à la Chambre et au Sénat. Cette initiative serait prise avant les vacances d'été mais ils n'ont pris aucun engagement vis-à-vis du premier ministre.

Enfin, le premier ministre souscrit entièrement au point de vue exposé par M. Verhestraeten.

aangaat, zullen de activiteiten van de prins alleen binnen het kader van die Stichting plaatsvinden, en zal de Kanselarij vooraf een gunstig advies moeten hebben uitgebracht over de door de Stichting gestelde rechtshandelingen.

Vervolgens richt de eerste minister zich tot de heer Louis. Hij herhaalt dat hij geen enkel contract met prins Laurent heeft gesloten; de prins heeft alleen een brief gestuurd die aan de verwachtingen voldoet, en die de goedkeuring wegdraagt van de eerste minister en de regering. Die brief omvat de plichten en verplichtingen van prins Laurent, gelet op diens specifieke situatie en de daaruit voortvloeiende verantwoordelijkheden.

Ten behoeve van de heer Bonte licht de eerste minister toe dat hij zelf heeft gekozen voor zijn optreden, waarover binnen de regering overleg is gepleegd en waarmee de Koning heeft ingestemd. Vanzelfsprekend beschikt de regering — als derde tak van de wetgevende macht — over het recht een wetsontwerp in te dienen over de intrekking van de dotatie indien prins Laurent niet de regels in acht neemt welke gelden krachtens de door hem aangegane verbintenissen.

De eerste minister heeft van gedachten gewisseld met de Kamervoorzitter en de Senaatsvoorzitter, de heren André Flahaut en Danny Pieters. Naar aanleiding daarvan hebben de Voorzitters besloten een gezamenlijk wetsvoorstel uit te werken, dat in Kamer en Senaat zal worden ingediend. De eerste minister wijst op drie aspecten. Ten eerste beklemtoont hij de kwaliteit van het werk dat de werkgroep van de Senaat tijdens de vorige zittingsperiode heeft verricht. Ten tweede ware het een goede zaak mocht het Parlement zich uitspreken over de rechten die voortvloeien uit het verkrijgen van een dotatie. Ten derde zou moeten worden overwogen een commissie (of werkgroep) op te richten bij de Kamer, de Senaat of de beide assemblees, die afzonderlijk of gezamenlijk met andere organen zou overgaan tot een evaluatie van de tenuitvoerlegging van de wetgeving in verband met de dotaties; die laatste suggestie is uitsluitend voor rekening van de eerste minister.

Ter informatie van mevrouw Fonck stelt de eerste minister dat hij louter vaststelt dat de heren André Flahaut en Danny Pieters hebben besloten op eigen initiatief een wetsvoorstel in Kamer en Senaat in te dienen. Dat initiatief zou worden genomen vóór het zomerreces, maar terzake zijn zij geenszins een verbintenis aangegaan ten aanzien van de eerste minister.

Voorts onderschrijft de eerste minister volledig het standpunt van de heer Verhestraeten.

En conclusion, le premier ministre estime que si l'affaire n'est pas sans importance, car il y va du bon fonctionnement des institutions et de leur crédibilité, il ne faut pas perdre de vue l'existence d'autres matières qui méritent une attention. Les représentants du peuple doivent prendre leur responsabilité; le gouvernement en affaires courantes le fait, en tout cas. Le premier ministre marque son respect aux institutions et exprime dès lors son estime pour le travail et les bonnes intentions du Prince Laurent.

IV. — RÉPLIQUES DES MEMBRES

M. Laurent Devin (PS) constate que le Prince Laurent a des droits et des devoirs. Il ne peut y avoir de diplomatie parallèle. En outre, un membre de la famille royale doit veiller à la crédibilité de la monarchie.

Les discussions au parlement doivent maintenant aboutir pour les vacances d'été. Son groupe se tient à la disposition du président de la Chambre pour entamer rapidement ce débat afin qu'il ne revienne pas régulièrement. Il faut donc veiller à ce que le pays offre la meilleure image à l'extérieur.

*
* *

M. Theo Francken (N-VA) M soutient qu'il fallait plus de clarté au sujet des activités du Prince Laurent et de son entretien avec le premier ministre. Dorénavant, le Prince Laurent devra s'en tenir à ses droits et ses obligations.

Son groupe approuve l'initiative, qui doit être considérée comme une étape dans la direction du modèle néerlandais, qui est meilleur et plus transparent. Aux Pays-Bas, les frères du Prince héritier sont engagés dans la vie professionnelle active. Ils assument des fonctions importantes dans le monde des entreprises et ne bénéficient pas de dotation.

Comme le Prince Laurent s'engage à s'abstenir de toute activité qui n'entre pas dans ses fonctions de représentation, ni dans le cadre du GRECT, soumis par ailleurs, au contrôle des services du premier ministre et qu'une transparence paraît naissante, il conviendrait de présenter un rapport annuel ainsi que les comptes au parlement. Ceci permettrait de renforcer la transparence, ce qui est l'objectif poursuivi de l'actuel gouvernement.

Ten slotte is de eerste minister van mening dat, hoewel de aangelegenheid niet onbelangrijk is — het gaat immers om de werking en de geloofwaardigheid van de instellingen — niet uit het oog mag worden verloren dat ook nog andere onderwerpen aandacht verdienen. De vertegenwoordigers van het volk moeten hun verantwoordelijkheid nemen; dat is in elk geval wat de regering van lopende zaken doet. De eerste minister heeft ontzag voor de instellingen, en spreekt derhalve zijn achting uit voor het werk en de goede bedoelingen van prins Laurent.

IV. — REPLIEKEN VAN DE LEDEN

De heer Laurent Devin (PS) constateert dat prins Laurent rechten en plichten heeft. Er kan geen sprake zijn van parallelle diplomatie. Bovendien mag een lid van de koninklijke familie de geloofwaardigheid van de monarchie niet in het gedrang brengen.

De besprekingen in het Parlement moeten vóór het zomerreces zijn afgerond. De fractie waartoe het lid behoort, houdt zich ter beschikking van de Kamervoorzitter om dat debat spoedig aan te vatten, om te voorkomen dat de zaak steeds opnieuw de kop opsteekt. Daarom moet ervoor worden gezorgd dat ons land met het beste imago van zichzelf naar buiten treedt.

*
* *

De heer Theo Francken (N-VA) is het ermee eens dat meer duidelijkheid nodig was omtrent de activiteiten van prins Laurent en diens ontmoeting met de premier. Voortaan zal prins Laurent zijn rechten en plichten in acht moeten nemen.

De fractie waartoe de spreker behoort, steunt het initiatief, dat moet worden beschouwd als een stap in de richting van het Nederlandse model, dat beter en transparanter is. In Nederland zijn de broers van kroonprins professioneel actief: zij vervullen belangrijke functies in het bedrijfsleven en zijn niet dotatiegerechtigd.

Aangezien prins Laurent zich ertoe verbindt zich te onthouden van enige activiteit die niet ressorteert onder zijn representatieve functies, noch binnen het raamwerk valt van de (trouwens onder toezicht van de diensten van de eerste minister staande) GRECT, en vermits het nu kennelijk tot enige transparantie komt, ware het wenselijk het Parlement terzake een jaarverslag en de jaarrekeningen te bezorgen. Zulks zou de transparantie vergroten, zoals de huidige regering beoogt.

*
* *

Comme le premier ministre l'a affirmé, *Mme Jacqueline Galant (MR)* considère qu'il s'agit d'un important dossier mais il y a d'autres préoccupations auxquelles il faut maintenant s'atteler. Son groupe est disposé à travailler à l'initiative du président de la Chambre. Des précisions peuvent-elles à ce propos être fournies quant au timing et à la méthode qui sera suivie?

*
* *

M. Servais Verherstraeten (CD&V) ne partage pas l'opinion émise par M. De Croo sur la monarchie contractuelle. La monarchie belge est ancrée dans la Constitution, qui est le fondement des lois dans cette matière. Si un contrat ne peut être modifié que du consentement mutuel, la loi attribuant des dotations peut être modifiée lorsque les circonstances le justifient, et qu'il existe une majorité parlementaire. Il va de soi que le parlement doit respecter les circonstances dans lesquelles la loi ancienne est née. Elle ne doit pas être modifiée de manière arbitraire et précipitée.

Au nom de son groupe, l'intervenant adresse la demande au président de la Chambre qu'il réunisse immédiatement, avec son homologue du Sénat, tous les groupes, afin de préparer une initiative en vue d'une modification de la loi. Premièrement, doivent être reprises les recommandations du Sénat, suivant lesquelles seul le successeur au trône ainsi que l'époux de la reine, ou l'épouse du roi bénéficieront sous le prochain règne d'une dotation, à l'exclusion des autres Princes. Deuxièmement, la loi doit stipuler que les dotations sont incompatibles avec l'exercice d'une fonction rémunérée. Troisièmement, l'engagement du Prince Laurent doit également se voir transposé dans une loi. Le dernier point de la lettre du 9 avril 2011 est important: le Prince s'engage à s'abstenir de tout acte susceptible d'enclencher une polémique, de constituer une attaque personnelle, ou de nature à porter atteinte aux institutions. Ainsi se résume le projet auquel son groupe souhaite s'associer.

*
* *

*
* *

Mevrouw Jacqueline Galant (MR) vindt dit dossier weliswaar een belangrijke aangelegenheid, zoals ook de eerste minister heeft aangegeven, maar er zijn volgens haar nog andere aandachtspunten die nu moeten worden aangepakt. De fractie waartoe het lid behoort, is bereid medewerking te verlenen aan het initiatief van de Kamervoorzitter. Kunnen dienaangaande nadere toelichtingen worden verstrekt over het tijdpad en over de werkwijze die zal worden gehanteerd?

*
* *

De heer Servais Verherstraeten (CD&V) staat niet achter de opvatting van de heer De Croo over de contractuele monarchie. De Belgische monarchie is verankerd in de Grondwet, die de grondslag vormt voor de wetgeving in die aangelegenheid. Terwijl een contract niet kan worden gewijzigd behalve met wederzijdse instemming, kan de wet houdende toekenning van de dotaties wel degelijk worden aangepast wanneer de omstandigheden zulks verantwoorden en daarvoor een parlementaire meerderheid bestaat. Het ligt voor de hand dat het Parlement de omstandigheden in acht dient te nemen waaronder de vroegere wet tot stand is gekomen. Die wet mag geenszins willekeurig en overhaast worden gewijzigd.

Namens zijn fractie verzoekt de spreker de Kamervoorzitter dat deze onmiddellijk, samen met zijn ambtsgeenoot van de Senaat, alle fracties bijeenroept om een initiatief voor te bereiden dat moet uitmonden in een wetswijziging. Ten eerste moeten de aanbevelingen van de Senaat worden overgenomen, die stellen dat alleen de troonopvolger evenals de echtgenoot van de Koningin of de echtgenote van de Koning onder de volgende regeerperiode dotatiegerechtigd zijn, met uitsluiting van de andere prinsen. Ten tweede moet de wet bepalen dat de dotaties onverenigbaar zijn met de uitoefening van een bezoldigde functie. Ten derde moet ook de door prins Laurent aangegane verbintenis bij wet worden verankerd. Het laatste punt van de brief van 9 april 2011 is belangrijk: de prins verbindt zich ertoe zich te onthouden van elke daad die polemieken kan uitlokken, een persoonlijke aanval kan betekenen of de waarde van de instellingen kan schaden. Een en ander vormt samengevat het project waarachter de fractie waartoe de spreker behoort, zich wenst te scharen.

*
* *

Mme Catherine Fonck (cdH) est d'avis que le premier ministre a apporté toute la clarté dans sa réponse. Certes, aucune précision n'a été donnée quant au contenu de l'initiative qui sera prise par les présidents des deux assemblées. Il appartiendra maintenant aux parlementaires de prendre leurs responsabilités et d'y travailler. Sur la base des travaux réalisés au Sénat en 2009, il faudra resserrer le régime des dotations pour le prochaine règne et améliorer la transparence et le contrôle de celles-ci.

*
* *

M. Hans Bonte (sp.a) estime étrange de constater que le Roi semble couvrir le gouvernement, alors que c'est le gouvernement qui est censé couvrir la couronne. Le premier ministre affirme en effet que son action procède d'une démarche personnelle, approuvée par le Roi. L'intervenant s'étonne aussi du fait que le gouvernement soit d'accord avec chaque virgule et chaque mot de la lettre du 9 avril 2011, car il espère que le gouvernement partage réellement une position commune et univoque en cette matière.

La lettre ne comporte pas de termes véritablement comminatoires: si le Prince Laurent offense une nouvelle fois la Belgique, le gouvernement proposera de retirer la dotation. On aurait pu s'attendre à une réaction plus vigoureuse.

Le premier ministre invite le parlement à réfléchir à la définition des missions de la famille royale. Quelles seront les propositions du gouvernement relatives au rôle de la monarchie dans la démocratie belge?

L'intervenant ne partage pas l'opinion de M. Verherstraeten quand il s'exprime sur la question des contrats, car il est possible de mettre un terme à un contrat de manière unilatérale, comme l'a fait le Prince Laurent à plusieurs reprises. Or, contrairement aux contrats de travail, la relation quasi contractuelle entre les pouvoirs ne prévoit aucune indemnité de rupture à charge des autorités.

*
* *

M. Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen!) revient sur les recommandations du groupe de travail au Sénat formulées en 2009 à l'intention du gouvernement (Doc. Sénat 4-1335/1). En janvier 2010, la question a été posée au premier ministre de savoir où en étaient les travaux. Le premier ministre a répondu qu'il y avait un retard, ce qui

Volgens mevrouw Catherine Fonck (cdH) heeft de eerste minister met zijn antwoord volstrekte duidelijkheid verschaft. Wel moet erop worden gewezen dat inhoudelijk geen enkele nadere bijzonderheid werd verstrekt over het initiatief dat de voorzitters van de beide Kamers zullen nemen. Nu komt het de parlementsleden toe hun verantwoordelijkheden te nemen en werk te maken van die aangelegenheid. Op grond van het in 2009 door de Senaat geleverde werk zal de dotatieregeling voor de volgende regeerperiode moeten worden verstrengd, en zullen de dotaties transparanter moeten worden en met meer toezicht worden omringd.

*
* *

De heer Hans Bonte (sp.a) vindt het bevreemdend dat de Koning de regering lijkt te dekken, terwijl de regering geacht wordt de Kroon te dekken. De eerste minister stelt immers dat zijn optreden berust op een persoonlijke aanpak, die is goedgekeurd door de Koning. De spreker is ook verbaasd dat de regering het eens is met elk woord en elke komma van de brief van 9 april 2011, want hij hoopt dat de regering hierover echt een gemeenschappelijk en eenduidig standpunt inneemt.

De brief bevat niet echt dreigende bewoordingen: als prins Laurent België nogmaals beledigt, zal de regering voorstellen om de dotation in te trekken. Er viel wel een doortastender reactie te verwachten.

De eerste minister verzoekt het Parlement na te denken over een taakomschrijving voor de koninklijke familie. Wat gaat de regering voorstellen in verband met de rol van de monarchie binnen de Belgische democratie?

De spreker is het niet eens met de heer Verherstraeten wanneer die het heeft over het vraagstuk van de contracten, want een contract kan eenzijdig worden beëindigd, zoals prins Laurent herhaaldelijk heeft gedaan. In tegenstelling tot wat het geval is bij arbeidsovereenkomsten, voorziet de quasi-contractuele verhouding tussen de overheden in geen enkele opzegvergoeding ten laste van de overheid.

*
* *

De heer Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen!) verwijst naar de aanbevelingen die de werkgroep van de Senaat in 2009 ter attentie van de regering heeft geformuleerd (Stuk Senaat 4-1335/1). In januari 2010 werd de eerste minister gevraagd hoe het stond met de werkzaamheden; de premier heeft aangegeven dat terzake

signifie que le retard était antérieur à janvier 2010, et que des occasions ont été manquées. L'ancrage légal d'un certain nombre de conditions doit se faire, car la réponse du premier ministre suggère qu'une initiative parlementaire sera nécessaire. Elle indique également qu'il sera difficile de diminuer ou de retirer la dotation du Prince Laurent s'il ne se tient pas aux engagements de sa lettre du 9 avril 2011. Pour éviter que la Belgique et sa politique soient encore compromises par les actes du Prince Laurent, une initiative parlementaire vigoureuse s'impose dans l'urgence.

*
* *

M. Herman De Croo (Open Vld) pense que le débat fut globalement serein, et rappelle que la liste civile — comme les dotations — est fixée par la loi, pour la durée d'un règne. Il s'ensuit que le dernier mot appartient au parlement, qui peut se pencher sur tous les projets ou propositions de loi. Si l'épisode constitue un avertissement, il ne faut pas s'y attarder de manière exagérée en se penchant sans cesse sur le passé, et en oubliant l'avenir. En réponse à M. Verherstraeten, l'intervenant renvoie au contrats d'ordre public qui caractérise la relation liant un chef d'État à la Nation.

Le premier ministre, M. Yves Leterme, tient à préciser que le *kern* n'a pas examiné à l'avance chaque mot et chaque virgule de la lettre datée du 9 avril 2011 du Prince Laurent. Le *kern* s'est d'abord concerté au sujet du contenu et a marqué son consentement sur chaque mot et chaque virgule lorsqu'il a pris connaissance de la lettre. En aucun cas, le *kern* n'a ébauché une esquisse.

M. Herman De Croo (Open Vld) estime que si le Prince Laurent rédige une lettre dans laquelle il s'engage, d'une part, et que le *kern* est d'accord avec chaque mot et chaque virgule de cette lettre, d'autre part, il est difficile ne pas considérer cette lettre comme un contrat.

Par ailleurs, le devoir de réserve, de retenue et de neutralité qui est rappelé dans la lettre est très significatif et s'applique à tous les membres de la famille royale.

*
* *

vertraging was opgelopen, wat dus betekent dat de vertraging al van vóór januari 2010 dateert en dat kansen onbenut zijn gebleven. Een aantal voorwaarden moet wettelijk worden verankerd, want uit het antwoord van de eerste minister kan worden opgemaakt dat een parlementair initiatief nodig zal zijn. Uit dat antwoord blijkt ook dat het moeilijk zal zijn om de dotatie van prins Laurent te verlagen of in te trekken indien hij de verbintenissen van zijn brief van 9 april 2011 niet nakomt. Om te voorkomen dat België en zijn beleid nog in het gedrang komen door het optreden van prins Laurent, moet dringend een krachtdadig parlementair initiatief worden genomen.

*
* *

De heer Herman De Croo (Open Vld) vindt dat *in globo* het debat sereen is verlopen. Hij herinnert eraan dat de Civiele Lijst — net als de dotaties — bij wet wordt bepaald, voor de duur van een regeerperiode. Daaruit vloeit voort dat het Parlement, dat zich over alle wetsontwerpen of –voorstellen kan buigen, het laatste woord heeft. Dit voorval is weliswaar een verwittiging, maar men moet daar niet al te lang bij stilstaan door voortdurend te verwijzen naar het verleden en de toekomst uit het oog te verliezen. Als antwoord op wat de heer Verherstraeten heeft verklaard, verwijst de spreker naar de overeenkomsten van openbare aard, die kenmerkend zijn voor de relatie tussen een Staatshoofd en de Natie.

Eerste minister Yves Leterme wenst te benadrukken dat het kernkabinet zich niet *vooraf* heeft gebogen over elk woord en over elke komma van de brief van prins Laurent van 9 april 2011. Het kernkabinet heeft eerst overleg gepleegd over de inhoud en heeft later, toen het kennis heeft genomen van de brief, ingestemd met elk woord en met elke komma. Het kernkabinet heeft in geen geval een ontwerpbrief opgesteld.

De heer Herman De Croo (Open Vld) vindt dat, als enerzijds prins Laurent een brief opstelt waarin hij verbintenissen aangaat en anderzijds het kernkabinet het eens is met elk woord en met elke komma van die brief, het moeilijk is om die brief niet als een contract te beschouwen.

De in die brief in herinnering gebrachte verplichting tot gereserveerdheid, terughoudendheid en neutraliteit is bovendien heel betekenisvol, en die verplichting geldt voor alle leden van de koninklijke familie.

*
* *

M. Tanguy Veys (VB) suppose que le premier ministre a tenu la plume du Prince Laurent, car le gouvernement n'aurait pas pu se contenter d'une autre déclaration que celle contenue dans le courrier du 9 avril 2011. La question qui se pose est celle de savoir si le Prince Laurent se sent lié par un contrat, car il a déjà démontré ses capacités d'interprétation dans certains dossiers.

Le membre déplore que les travaux du groupe de travail du Sénat n'aient pas abouti. Quoi qu'il en soit, le moment actuel est idéal pour mettre un terme aux dotations de toute la famille royale, ce qui serait certainement soutenu par la population.

Pour conclure, l'intervenant considère qu'à la suite de l'examen de la structure, de la comptabilité et des comptes du GRECT par le premier ministre, celui-ci approuve les actions de la fondation.

Le premier ministre, M. Yves Leterme, répond que le contrôle n'implique aucunement que le gouvernement approuve ce qu'entreprend le GRECT. Telle n'est pas la vocation du gouvernement, et il n'appartient pas au premier ministre de s'exprimer au sujet de la légalité ou de l'opportunité des actions du GRECT.

*
* *

M. Jean Marie Dedecker (LDD) affirme ne plus avoir confiance dans les structures au sein desquelles le Prince Laurent agit, ni dans la solution proposée. Le Prince Laurent ne changera pas et tout sera toujours pareil.

*
* *

M. Laurent Louis (INDEP) constate que selon le premier ministre, on ne se trouve pas devant un contrat signé avec le Prince même s'il a l'apparence d'un contrat. L'habitude semble s'installer. De même, le ministre de la Justice a déclaré devant la commission spéciale relative au traitement d'abus sexuels et de faits de pédophilie dans une relation d'autorité en particulier au sein de l'Église que le protocole qu'il avait signé, n'était pas un protocole. Dès lors, s'il ne s'agit pas en l'espèce d'un contrat, rien n'est réglé. Il ne peut dès lors qu'encourager l'établissement dans les mois qui viennent d'un cadre légal pour tous les actes de tous les membres de la famille royale.

De heer Tanguy Veys (VB) veronderstelt dat de eerste minister heeft gefungeerd als briefschrijver voor prins Laurent, want de regering zou geen genoeg hebben kunnen nemen met een andere verklaring dan die welke in de brief van 9 april 2011 is vervat. Vraag is of prins Laurent zich gebonden voelt door een contract; hij heeft in bepaalde dossiers immers al aangetoond dat hij in staat is om aan een en ander een eigen interpretatie te geven.

De spreker betreurt dat de werkzaamheden van de werkgroep van de Senaat niets hebben opgeleverd. Wat er ook van zij, dit is het ideale ogenblik om een einde te maken aan de dotaties voor de hele koninklijke familie. Die stap zou zeker op de steun van de bevolking kunnen rekenen.

Ter afronding oordeelt de spreker dat de eerste minister instemt met het optreden van de GRECT nu hij de structuur, de boekhouding en de rekeningen van die stichting heeft onderzocht.

Eerste minister Yves Leterme antwoordt dat de controle geenszins impliceert dat de regering het eens hoeft te zijn met wat de GRECT onderneemt. Dat is niet de taak van de regering en het komt niet de eerste minister toe er zich over uit te spreken of het optreden van de GRECT wettig of opportuun is.

*
* *

De heer Jean Marie Dedecker (LDD) heeft geen vertrouwen meer in de structuren waarin prins Laurent handelt, en al evenmin in de voorgestelde oplossing. Prins Laurent zal niet veranderen en zal altijd dezelfde blijven.

*
* *

De heer Laurent Louis (ONAFH) constateert dat men volgens de eerste minister niet te maken heeft met een contract dat met de prins werd gesloten, ook al ziet het eruit als een contract. Kennelijk wordt dit een gewoonte: ook de minister van Justitie heeft aan de bijzondere commissie betreffende de behandeling van seksueel misbruik en feiten van pedofilie binnen een gezagsrelatie, inzonderheid binnen de Kerk verklaard dat het protocol dat hij had ondertekend geen protocol was. Als het in dit geval niet om een contract gaat, is dus niets geregeld. De spreker kan dan ook alleen maar steun verlenen aan het voornemen om in de komende maanden een wettelijk kader uit te werken voor alle handelingen van alle leden van de koninklijke familie.

L'orateur est également d'avis, tout comme Mme Galant, qu'il y a actuellement des problèmes beaucoup plus importants à résoudre pour répondre aux préoccupations de la population.

*
* *

M. Jan Van Esbroeck (N-VA) comprend que le Prince Laurent ne peut plus entreprendre d'activités commerciales, ce qui est une conséquence logique lorsqu'on reçoit une dotation. Il semble également permis de conclure que lorsque le Prince ne respecte pas les termes de son engagement, le premier ministre demandera au parlement d'immédiatement retirer la dotation, sans qu'il faille attendre une nouvelle initiative du législateur.

Le premier ministre, M. Yves Leterme, précise que le gouvernement peut demander le retrait de la dotation par voie législative. Il peut, en effet, déposer un projet de loi en vertu de son droit d'initiative législative.

Le rapporteur,

Eric JADOT

Le président,

Ben WEYTS

Net als mevrouw Galant is de spreker ook van oordeel dat er op dit ogenblik veel belangrijker problemen zijn die moeten worden opgelost om in te spelen op de bekommelingen van de bevolking.

*
* *

De heer Jan Van Esbroeck (N-VA) begrijpt dat prins Laurent er geen handelsactiviteiten meer mag op na houden - een logisch gevolg voor wie een dotatie krijgt. Kennelijk mag men ook concluderen dat wanneer prins Laurent de bepalingen van zijn verbintenis niet nakomt, de eerste minister het Parlement onverwijld zal vragen de dotatie van de prins in te trekken, zonder op een nieuw initiatief van de wetgever te moeten wachten.

Eerste minister Yves Leterme preciseert dat de regering via wetgevende weg de intrekking van de dotatie kan vragen. Krachtens haar wetgevend initiatiefrecht mag de regering immers een wetsontwerp indienen.

De rapporteur,

Eric JADOT

De voorzitter,

Ben WEYTS